

[Time: 2 ½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks allotted to the questions.
 3. Working note wherever necessary should form of your answer.
 4. Calculate figures up to two decimal points wherever required.

Q.1 (a) Select the most appropriate option and rewrite the full sentence.(Any Eight)

8

1. An example of variable cost is _____.
 - Rent
 - Interest on capital
 - Direct Material Cost
 - Depreciation of Machinery
2. Material Requisition is meant for _____.
 - Purchase of material
 - Supply of material from stores
 - Sale of material
 - Storage of material
3. Labour Turnover is _____.
 - Change in productivity of labour
 - Change in efficiency of the labour
 - Change in labour force
 - All of the above
4. Overhead expenses can be classified according to _____.
 - Functions
 - Elements
 - Behaviour
 - All of the above
5. Prime cost + Factory overheads = _____.
 - Fixed cost
 - Works cost
 - Cost of production
 - None of the above
6. In Reconciliation Statement, Expenses shown only in Financial Accounts are _____.
 - added to Financial profit
 - deducted from financial profit
 - ignored
 - added to costing profit

7. Primary Packing is a _____ .
 - Direct materials
 - Indirect materials
 - Overheads
 - Selling cost
8. Under Perpetual Inventory Control, stock is verified _____.
 - Periodically
 - At the end of every quarter
 - Continuously
 - All of the above
9. Unavoidable causes of Labour Turnover may be _____.
 - Death
 - Retirement
 - Marriages
 - All of the above
10. Employee welfare expenses are allocated on the basis of _____.
 - Number of employees
 - Labour hours
 - Machine hours
 - Prime cost

Q.1. (b) State whether the following statements are True or False (**Any seven**)

7

1. Cost accounting gets its basic data for estimates from the financial accounting system.
2. Interest on capital, payment for which is not actually made, is an example of imputed cost.
3. Purchase requisition note is prepared by the purchasing department.
4. Perpetual inventory system and continuous stock taking are synonymous.
5. The cost of paid leave to workers is transferred to costing profit & loss A/c.
6. When actual overheads are more than absorbed overheads, it is known as over absorption.
7. Machine hour rate is separately computed for each machine.
8. Administration cost is not included in the cost of work-in-progress.
9. Cost of production is equal to prime cost plus works cost.
10. Reconciliation of cost and financial accounts is necessary, in case of non-integrated system of accounts.

- Q.2 M/s Divya Ltd. has furnished the following information from the financial books for the year ended 31st March, 2019. 15

Profit and loss Account For the year ended 31 st March 2019			
Dr.			Cr.
Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To opening stock of finished goods (3000 units)	1,20,000	By sales (15000 units)	7,00,000
To Raw material consumed	4,00,000	By closing stock of F.G. (4000 units)	2,00,000
To Direct wages	1,50,000	By Interest received	3,000
To Production overheads	1,00,000	By other Income	2,000
To Office Expenses	80,000	By Net loss	35,000
To Selling Expenses	70,000		
To Good will w.off	10,000		
To loss on sale of furniture	10,000		
	9,40,000		9,40,000

The following information are revealed from the cost records for the year ended 31st March 2019.

1. Raw material consumed is Rs.30 per unit production.
2. Direct wages is Rs.9 per unit production.
3. Factory overheads are recovered @ 20% on prime cost.
4. Administrative overheads are taken @ Rs.5 per unit production
5. Selling and distribution overheads are recovered @ Rs.6 per units sold.
6. Closing stock of finished good is to be valued at cost of production.

Prepare statement of cost sheet and statement of Reconciliation for the year ended 31st March 2019.

OR

- Q.2 (a) Calculate the Machine Hour Rate for Machine 'Metalic' installed in a factory from the following particulars :

	p.a (Rs.)
Supervisor's salary	9,000
Repairs and Maintances	180
Rent of factory	4,800
Insurance Premium	300
Running Hours 3,000 Hours p.a.	-
Electric Power Consumed	30 units
Water	300
Steam	450

Other information of Machine 'Metalic'

Time devoted by supervisor	1/10 th
Area Occupied by machine	1/4 th
Rate of electricity	Rs. 0.20 Per unit
Original cost of Machine	Rs. 70,000
Carriage inwards on Machine	Rs. 10,000
Scrap Value of Machine	Rs. 20,000
Life of Machine	20 years

Q.2 (b) Following details are given to you :-

1. Consumption of material quarterly – 3000 kg.
2. Cost of placing order Rs.60
3. Cost of material per unit Rs.40
4. Storage and carrying cost per unit : 10% of inventory.

Calculate Economic order Quantity and placing number of order in a year under formula method.

Q.3 A company has three production departments A, B and C and two services departments X and Y. The following data are extracted from the records of the company for the year ended 31/12/2019.

Particulars	Production Departments			Service Departments	
	A	B	C	X	Y
Direct Wages (Rs.)	3,000	4,500	6,000	1,500	3,000
Direct Materials (Rs.)	1,500	3,000	3,000	2,250	2,250
No. of Employees	150	225	225	75	75
H.P. of Machines	4	3	2	1	1
Value of Machines (Rs.)	1,20,000	80,000	60,000	20,000	20,000
No. of Light Points	10	16	4	6	4
Value of Stock (Rs.)	1,60,000	80,000	40,000	-----	-----
Area (Sq.ft)	150	250	50	50	50

The expenses for the year are as follows :

	Rs.
Rent and Taxes	5,500
Lighting	2,000
Stores Overheads	8,000
Staff welfare expenses	15,000
Depreciation	22,500
Repairs and Maintenance	30,000
Supervision	12,000
Fire Insurance on stock	28,000
Motive Power	11,000

Show the Primary Distribution of Overheads.

OR

Q.3 (a) Keep the stock record on Weighted Average basis from the following transactions

Purchase :- March – 2019

Date	Units	Rate P.U.(Rs.)
1	1000	20
5	800	22
10	700	24
15	600	26
20	500	28
25	500	30

Sales : March – 2019

Date	Units	Rate P.U.(Rs.)
4	500	22
9	500	24
14	500	26
19	500	28
24	500	30

Find out the cost of goods sold and the profit.

- Q.3 (b) A worker produced 300 units in a week's time, the guaranteed weekly wages payments for 90 hours is Rs.495. The expected time to produce one unit is 20 minutes which is raised further by 20% under incentive scheme. What will be earning per hour of that worker under Halsey (50% sharing) and Rowan Bonus Scheme?

7

- Q.4 The trading and Profit and loss Account is obtained from M/s Faithful for the year ended on 31st March 2018.

15

Dr.		Cr.	
Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Material consumed	2,75,000	By Sales (25,000 units)	13,00,000
To Direct wages	2,05,000		
To Factory Overheads	2,00,000		
To Gross Profit	6,20,000		
	13,00,000		13,00,000
To office rent	85,000	By Gross Profit	6,20,000
To General Expenses	65,000	By commission received	12,500
To Management Expenses	55,000	By interest on investment	5,500
To Goodwill written off	20,000		
To Advertisement	30,000		
To demonstration expenses	32,000		
To interest on debentures	12,000		
To Net Profit	3,39,000		
	6,38,000		6,38,000

For the year ending 31st March 2019 following estimates have been made :

- Production and sales units will be doubled.
- Direct material cost per unit will rise by 15%.
- Direct wages per unit will increase by 30%.
- Selling and distribution expenses decreases by 50% per unit.
- Selling price per unit would increase by 10%
- Factory overheads will increase by 25% per unit.
- Total office overheads will increase by 20%

You are required to prepare :

- Cost Sheet for the year ended 31st March 2018 showing total cost and cost per unit.
- Estimated Cost Sheet for the year ended 31st March 2019 showing total cost and cost per unit.

OR

- Q.4 (a) Calculate the earnings and Labour Cost of Suresh and Sujit from the following particulars **8**
for the month of March 2019 and find out the effective hourly rate.

Particulars	Suresh	Sujit
Basic Wages p.m. (Rs.)	25,000	40,000
D.A. on Basic	100%	100%
Over time Hours	20	15
Employees Contribution to P.F. on Basic	8%	8%
Employees Contribution to E.S.I on Basic	5%	5%
Expenditure on Amenities (per month) (Rs.)	250	400

The Normal working hours for the month are 200. Overtime is paid at double the total of basic and D.A. Employers Contribution to P.F. and E.S.I are 8% and 4% on basic respectively of both the workers.

- Q.4 (b) The following information of M/s Aditi Ltd for the year 2018 and 2019. **7**

Particulars	2018 (Rs)	2019 (Rs)
Stock Turnover	12 Times	?
Average Stock	90,000	1,00,000
Opening stock	1,00,000	80,000
Purchases	?	13,00,000

From the above information find out :-

- 1) Purchase and cost of goods sold for the year 2018.
- 2) Stock Turnover Ratio and cost of goods sold for the year 2019.

- Q.5 (a) Describe the rule for measurement and representation of material cost in cost Accounting. **8**
(b) What are the causes of disagreement between costing profit and financial profit? **7**

OR

- Q.5 Write Short notes on (Any Three) **15**
- a) Purchase Order
 - b) Stock Levels
 - c) Economic Order Quantity (EOQ)
 - d) Gantt's Task Bonus Plan
 - e) Causes of Over and Under Absorption of Overheads.

वेळ: २ ½ तास

गुण : ७५

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना:

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. उत्तरासाठीचे टाचन आवश्यक असेल तेथे उत्तराचा भाग मानला जाईल.
४. आवश्यकता असेल तेथे अंक रोज दशांशापर्यंत काढा.
५. इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण मानावेत.

प्र.१ अ) सर्वात योग्य विकल्पाची निवड करून वाक्ये पूर्णहा लिहा (कोणतेही आठ)

८

१. बदलत्या परिव्ययाचे उदाहरण ----- आहे.

- भाडे
- भांडवलावरील व्याज
- प्रत्यक्ष माल परिव्यय
- यंत्र सामग्रीचा घसारा

२. माल मागणी ----- साठी केली जाते.

- माल खरेदी
- भांडाराकडून मालपूरवठा
- मालाची विक्री
- मालाची साठवणूक

३. कामगार उलाढाल ----- आहे.

- कामगारांच्या उत्पादकतेत बदल
- कामगारांच्या कार्यक्षमतेत बदल
- कामगार बलमध्ये बदल
- वरील पैकी सर्व

४. उपरिपरिव्यय खर्च ----- प्रमाणे वर्गीकृत केला जावू शकतो.

- कार्या
- घटका
- वर्तना
- वरील पैकी सर्व

५. मूल खर्च + कारखाना उपरिपरीव्यय =

- स्थिर परिव्यय
- कार्य परिव्यय
- उत्पादन खर्च
- यापैकी कोणतेही नाही

६. समायोजन पत्रकात, खर्च फक्त वितीय लेखात दर्शविण्यास ----- .

- वितीय नफ्यात मिळविला जातो
- वितीय नफ्यातून कमी केला जातो
- दूर्लक्षित केला जातो
- परिव्यय नफ्यात मिळविला जातो.

७. प्राथमिक वेष्टन ----- आहे.

- प्रत्यक्ष माल
- अप्रत्यक्ष माल
- उपरिपरीव्यय
- विक्री परिव्यय

८. शाश्वत साठा नियंत्रणात, साठ्याचे सत्यापन ----- केले जाते.

- ठराविक कालावधीने
- प्रत्येक तीमाही अखेर
- सातत्याने
- वरीलपैकी सर्व

९. कामगार उलाढालीचे टाळता न येणारे कारण ----- असू शकते.

- मृत्यू
- निवृत्ती
- लग्न
- वरीलपैकी सर्व

१०. कामगार कल्याण खर्च ----- च्या आधारावर विभागला जातो.

- कामगार संस्था
- मजूरी तास
- यंत्र तास
- मूळ परिव्यय

प्र.१ ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य ते सांगा. (कोणतेही सात)

१. परिव्यय लेखांकन त्याला अंशासाठी आवश्यक मूलभूत माहिती वित्तीय लेखांकन विभागाकडून घेतो.
२. भांडवलावरील व्याज, प्रत्यक्ष त्यासाठी रक्कम दिली असेल, हे गृहित धरलेल्या परिव्ययाचे उदाहरण आहे.
३. खरेदी मागणी चिठ्ठी खरेदी विभाग तयार करतो.
४. शाश्वत साठा पद्धत आणि सातत्याने साठ्याची नोंद होणे सारखेच आहे.
५. कामगाराला दिलेल्या रजेचा खर्च परिव्यय नफा आणि तोटा खात्याला वर्ग करतात.
६. जेव्हा वास्तविक उपरिपरिव्यय अधिकारीत परिव्यया पेक्षा जास्त असतो त्यालाच अधिकारीत म्हणतात.
७. प्रत्येक यंत्रासाठी स्वतंत्र यंत्र तास दर काढतात.
८. प्रशासकीय परिव्यय अर्ध प्रक्रियेचा परिव्ययात समाविष्ट नसतो.
९. उत्पादनाचा परिव्यय मूळ किंमत अधिक कार्य परिव्यय समान असतो.
१०. एकीकृत नसलेले लेखा पद्धतीसाठी परिव्यय आणि वित्तीय लेखाचे समायोजन गरजेचे आहे.

प्र.२ मेसर्स दिव्या ली. ने दि.३१ मार्च २०१९ अखेरच्या वित्तीय पुस्तकातील माहिती खालीलप्रमाणे दिली आहे.

दि. ३१ मार्च २०१९ अखेरचे
नफा आणि तोटा खाते

तपशील	रु.	तपशील	रु.
आरंभचा पक्का मालसाठा (३००० नफा)	१,२०,०००	विक्री (१५००० नग)	७,००,०००
कच्चा माल वापरला	४,००,०००	अखेरचा मालसाठा (४००० नग)	२,००,०००
प्रत्यक्ष मजूरी	१,५०,०००	व्याज मिळाले	३,०००
उत्पादन उपरिपरिव्यय	१,००,०००	इतर उत्पन्न	२०००
कार्यालय खर्च	८०,०००	निव्वळ तोटा	३५,०००
विक्री खर्च	७०,०००		
नावलौकिक निर्लेखन	१०,०००		
फर्निचर विक्रीवरील तोटा	१०,०००		
	९४०,०००		९४०,०००

खालील माहिती दि.३१ मार्च २०१९ अखेरच्या वर्षातील नोंदीतून प्राप्त झाली आहे.

१. रु. ३० प्रति उत्पादित नग या प्रमाणे कच्चा माल वापरला.
२. रु. ९ प्रति उत्पादित नग या प्रमाणे प्रत्यक्ष मजुरी आहे.
३. कारखाना उपरिपरीव्यय मूळ परिव्ययावर २०% आकारला.
४. प्रशासकीय उपरिपरीव्यय रु.५ प्रति उत्पादित नग या प्रमाणे आकारला.
५. विक्री आणि वितरण उपरिपरीव्यय रु.६ प्रति नग विक्री आकारला.
६. अखेरचा तयार माल साठ्याचे मूल्यांकन उत्पादनाच्या परिव्ययावर केले आहे.

दि. ३१ मार्च २०१९ अखेरचे परिव्यय पत्रक आणि समायोजन पत्रक तयार करा.

किंवा

प्र.२ अ) खालील तपशीलावरून 'मेटॅलीक' यंत्र स्थापन केले आहे त्याचा यंत्र तास दर काढा.

	प्रति वर्ष (रु.)	प्रति नफा
पर्यवेक्षकाचा पगार	९,०००	
दुरुस्ती व देखभाल	१८०	
कारखाना भाडे	४,८००	
विमा हफता	३००	
यंत्र चालवले प्रतिवर्ष तास	३,०००	
यंत्राने शक्ती वापरली		३० नग
पाणी	३००	
वाफ	४५०	

मेटॅलीक यंत्राची इतर माहिती :-

पर्यवेक्षकाने वेळ दिला	१/१०
यंत्राने जागा व्यापली	१/४
विजेचा दर	रु. ०.२० प्रति नग
यंत्राची मूळ किंमत	रु. ७०,०००
यंत्राचा आवक खर्च	रु. १०,०००
यंत्राचे मोड मूल्य	रु. २०,०००
यंत्राचे आयुष्य	२० वर्षे

२. ब) तुम्हाला खालील माहिती दिलेली आहे.

१. तिमाही मालाचा वापर - ३००० किग्रॅ
२. प्रति आदेश परिव्यय - रु. ६०
३. माल परिव्यय प्रति नग - रु. ४०
४. प्रतिनग साठवणूक आणि माल साठवणूक परिव्यय - साठ्याचा १०%

सूत्र पद्धतीने लाभदायक आदेश नग संख्या आणि वर्षातील आदेश संख्या काढा.

प्र.३

एका कंपनीचे ए.बी आणि सी हे तीन उत्पादन विभाग आहेत आणि एक्स आणि वाय सेवा विभाग आहेत. दि. ३०/१२/२०१९ अखेर संपणाऱ्या वर्षातील कंपनीच्या नोंदी खालील प्रमाणे घेतल्या आहेत.

तपशील	उत्पादन विभाग			सेवा विभाग	
	ए	बी	सी	एक्स	वाय
प्रत्यक्ष मजुरी (रु.)	३,०००	४,५००	६,०००	१,५००	३,०००
प्रत्यक्ष माल (रु.)	१,५००	३,०००	३,०००	२,२५०	२,२५०
कामगार संख्या	१५०	२२५	२२५	७५	७५
यंत्राची अश्व शक्ती	४	३	२	१	१
यंत्राचे मूल्य (रु.)	१,२०,०००	८०,०००	६०,०००	२०,०००	२०,०००
वीजबिंदू संख्या	१०	१६	४	६	४
साठ्याचे मूल्य (रु.)	१,६०,०००	८०,०००	४०,०००	-----	-----
जागा (चौ. फूट)	१५०	२५०	५०	५०	५०

खालील प्रमाणे वर्षातील खर्च आहे.

	रु.
दर आणि कर	५,५००
वीज	२,०००
भांडार उपरिपरीव्य	८,०००
कर्मचारी कल्याण खर्च	१५,०००
घसारा	२२,५००
दुरुस्ती आणि देखभाल	३०,०००
पर्यवेक्षण	१२,०००
साठ्यावरील अग्नी विमा	२८,०००
प्रेरक शक्ती	११,०००

उपरिपरीव्ययाचे प्राथमिक वितरण पत्रक तयार करा.

किंवा

प्र.३ अ) खालील व्यवहारांच्या भारीत सरासरी आधारे साठ्याची नोंदी ठेवा.
खरेदी - मार्च २०१९

तारीख	नग	प्रति नग (रु.)
१	१०००	२०
५	८००	२२
१०	७००	२४
१५	६००	२६
२०	५००	२८
२५	५००	३०

८

विक्री - मार्च २०१९

तारीख	नग	दर प्रति नग (रु.)
४	५००	२२
९	५००	२४
१४	५००	२६
१९	५००	२८
२४	५००	३०

विक्री मालाचा परिव्यय आणि नफा शोधा.

- प्र.३ ब) एक कामगार एका आठवड्याच्या वेळेत ३०० नगांची निर्मिती करतो, आठवड्याला ९० तासाकरीता रु.४९५ मजुरी देण्याची हमी दिली आहे. एका नगाच्या उत्पादनाला २० मिनिटे अपेक्षित असून पुढे ते प्रोत्साहन योजने अंतर्गत २०% वाढणार आहे. त्या कामगाराची प्रतितास मिळकत हॅल्से (५०% वाटणी) आणि सोबत बोनस योजनेनुसार किती असेल? ७

- प्र.४ मेसर्स मेधकूळ यांचे दि. ३१ मार्च २०१८ अखेरचे व्यापारी आणि नफा व तोटा पत्रक आहे. १५

नावे			जमा
तपशील	रु.	तपशील	रु
माल वापरला	२,७५,०००	विक्री (१३,००० नग)	१३,००,०००
प्रत्यक्ष मजूरी	२,०५,०००		
कारखाना उपरिपरीव्यय	२,००,०००		
स्थूल नफा	६,२०,०००		
	१३,००,०००		१३,००,०००
कार्यालयीन भाडे	८५,०००	स्थूल नफा	६,२०,०००
सामान्य भाडे	६५,०००	कसर मिळावी	१२,५००
व्यवस्थापन खर्च	५५,०००	गुंतवणुकीवर व्याज मिळाले	५,५००
नावलौकिक निर्लेखन	२०,०००		
जाहिरात	३०,०००		
प्रात्याक्षिक खर्च	३२,०००		
कर्ज रोख्यावरील व्याज	१२,०००		
निव्वळ नफा	३,३९,०००		
	६,३८,०००		६,३८,०००

दि. ३१ मार्च २०१९ अखेरचा अंदाजित खर्च खालील प्रमाणे आहे :-

- अ) उत्पादन आणि विक्री नग दुप्पट होतील
 ब) प्रत्यक्ष मालाचा परिव्यय प्रतिनग १५% वाढेल.
 क) प्रत्यक्ष मजुरी प्रतिनग ३०% नी वाढेल.
 ड) विक्री व वितरण खर्च प्रतिनग ५०% ने होतील.

- ई) विक्री किंमत प्रतिनग १०% वाढेल.
 फ) कारखाना उपरीपरिव्यय प्रतिनग २५% ने वाढेल.
 ग) एकूण कार्यालयीन उपरीपरिव्यय २०% वाढतील

तयार करा.

- दि. ३१ मार्च २०१८ अखेरचे परिव्यय पत्रक त्यात एकूण परिव्यय आणि प्रतिनग परिव्यय दाखवा.
- दि. ३१ मार्च २०१९ अखेरचे अंदाजित परिव्यय पत्रक त्यात एकूण परिव्यय आणि प्रति नग परिव्यय दाखला.

किंवा

- प्र.४ अ) खालील तपशील मार्च २०१९ महिन्यातील आहे त्यावरून सुरेश आणि सुजीतची मिळकत आणि मजुरी परिव्यय काढा आणि प्रभावी तास दर ठरवा. ८

तपशील	सुरेश	सुजीत
मूळ मजुरी प्रतिमाह (रु.)	२५,०००	४०,०००
महागाई भत्ता मूळ मजुरीवर	१००%	१००%
जादा वेळ तास	२०	१५
कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी अंशदान मूळ मजुरीवर	८%	८%
कर्मचारी राज्य विम्यातील मालकाचे अंशदान मूळ मजुरीवर	५%	५%
सुविधावरील खर्च (प्रतिमाह) (रु.)	२५०	४००

महिन्याचे सामान्य कामाचे तास २०० आहेत. जादा कामाचा मेहनताना मूळ मजुरी आणि महागाई भत्त्याच्या दुप्पट दिला.

मालकाचे भविष्य निर्वाह निधी आणि कर्मचारी राज्य विम्यातील अंशदान दोन्ही कर्मचाऱ्यांचे अनुक्रमे ८% आणि ४% आहे.

- प्र.४ ब) खालील माहिती मेसर्स आदिती लिमिटेड यांची २०१८ आणि २०१९ वर्षातील आहे. ७

तपशील	२०१८ (रु.)	२०१९ (रु.)
साठा उलाढाल	१२ वेळा	?
सरासरी साठा	९०,०००	१,००,०००
आरंभिचा साठा	१,००,०००	८०,०००
खरेदी	?	१३,००,०००

वरील माहितीवरून काढा -

- २०१८ वर्षासाठी खरेदी आणि विक्री मालाचा परिव्यय
- २०१९ वर्षासाठी साठा उलाढाल गुणोत्तर आणि विक्री मालाचा परिव्यय

- प्र.५ अ) परिव्यय लेखांकनात मालाचा परिव्यय मोजणे आणि दर्शविण्याचे नियम सांगा. ८
ब) परिव्यय नफा आणि वित्तीय नफा यामध्ये एकमत न होण्याची कारणे कोणती? ७

किंवा

- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. १५
अ) खरेदी आदेश
ब) साठा पातळी
क) लाभदायक आदेश नग संख्या (EOQ)
ड) गॅन्ट टास्क बोनस प्लॅन
इ) अधिआकारीत आमि न्यून आकारीत उपरिपरीव्ययाची कारणे

marksheet.in